

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 123/2017-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 20, čl. 21, čl. 47 a čl. 52 Charty základných práv Európskej únie v spojení s čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. Spr 3319/2016 a jeho prípisom z 29. novembra 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 3. januára 2017 doručené podanie [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorú ústavný súd podľa obsahu kvalifikoval ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), vo veci

namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy a podľa čl. 20, čl. 21, čl. 47 a čl. 52 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) v spojení s čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Spr 3319/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho prípisom z 29. novembra 2016 (ďalej aj „napadnutý prípis“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení obvineného v trestnom konaní vedenom Okresným súdom Komárno (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 T 66/2014 väzobne stíhaný od 14. februára 2014. V súvislosti s týmto konaním sťažovateľ podal sťažnosť 27. októbra 2016 predsedovi okresného súdu na postup zákonnej sudkyne z dôvodu namietaného porušenia zásad dôstojnosti súdneho konania podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Predseda okresného súdu prípisom sp. zn. Spr 1554/16 zo 7. novembra 2016 sťažnosť vybavil ako nedôvodnú a neopodstatnenú. Sťažovateľ, súc nespokojný so spôsobom vybavenia svojej sťažnosti, požiadal podaním z 21. novembra 2016 o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedu krajského súdu podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch (súdiac podľa jeho obsahu, pozn.).

Poverený podpredseda krajského súdu napadnutým prípisom vyzval sťažovateľa na uhradenie súdneho poplatku v sume 6,50 € za žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti v lehote 5 dní podľa § 67 ods. 3 zákona o súdoch (podľa položky 27 sadzobníka súdnych poplatkov). V tejto výzve bol sťažovateľ poučený o právnych následkoch nezaplatenia poplatku (zánik účinnosti návrhu na vykonanie poplatkového úkonu a nevykonanie úkonu) a nemožnosti oslobodenia od tohto súdneho poplatku. Výzva na úhradu poplatku bola sťažovateľovi doručená 29. novembra 2016 a lehota na zaplatenie mu uplynula 6. decembra 2016 (utorok); tým sa stal návrh na prešetrenie vybavenia sťažnosti neúčinným, o čom bol sťažovateľ informovaný prípisom povereného podpredsedu krajského súdu sp. zn. Spr 3319/16 zo 16. decembra 2016.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že sa nachádza vo výkone väzby, počas ktorej vzhľadom na nedostatok pracovných príležitostí nedisponuje finančnými prostriedkami na úhradu požadovaného poplatku. Z uvedeného dôvodu sa podľa sťažovateľa jeho základné právo na súdnu ochranu stalo iluzórne a cíti sa byť diskriminovaný v prístupe k ochrane svojich práv, z čoho vyvodzuje, že dochádza aj k porušovaniu čl. 12 ústavy a označených článkov charty. Procesnú úpravu poplatkových povinností dopadajúcich na jeho osobu považuje za „*hrubé zlyhanie štátu voči občanom*“, ktoré „*pomáha udržať nevyhnutnosť práv chudobných ľudí*“.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol tak, že vysloví porušenie ním označených práv a prikáže krajskému súdu, aby jeho sťažnosť prešetril a rozhodol o nej.

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nepreukázal splnenie podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom podľa § 20 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Zároveň však požiadal o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov s poukazom na nedostatok finančných prostriedkov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania (v danom prípade k sťažnosti, pozn.) musí priložiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa v konaní pred ústavným súdom udelené advokátovi.

Sťažovateľ k sťažnosti splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom nepriložil. Uvedený nedostatok však ústavný súd v záujme hospodárnosti konania a s prihliadnutím na sociálnu situáciu sťažovateľa nepovažoval za nevyhnutné odstraňovať, keďže ani po prípadnom preukázaní splnenia podmienky povinného právneho zastúpenia by sťažnosť nebola spôsobilá na to, aby ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie z ďalej uvedených dôvodov.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu garantovanú prostredníctvom čl. 46 ústavy ústavný súd pripomína svoj ustálený právny názor, podľa ktorého sa možno domáhať v súlade s čl. 51 ods. 1 (v spojení s čl. 46 ods. 4) ústavy len v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy vykonávajú (napr. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03). V prípade sťažovateľa je týmto zákonom zákon o súdoch a zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

Podľa § 10 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch ak ide o návrh na vykonanie poplatkového úkonu orgánmi štátnej správy súdov, úkon sa nevykoná a návrh sa stane neúčinným, aj keď poplatník neskôr poplatok zaplatí; to neplatí, ak ide o poplatok podľa položky 20a. O tomto následku musí byť poplatník poučený vo výzve na zaplatenie poplatku. Povinnosť zaplatiť poplatok zaniká dňom, keď sa návrh na vykonanie úkonu stal neúčinným.

V prípade sťažovateľa ide o žiadosť o prešetrenie spôsobu vybavenia sťažnosti na postup súdu, čiže poplatkový úkon podľa položky 27 sadzobníka súdnych poplatkov. Z citovaného § 10 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch vyplýva, že návrh na vykonanie poplatkového úkonu sa stal neúčinným *ex lege* márnym uplynutím lehoty na zaplatenie súdneho poplatku (lehota uplynula 6. decembra 2016). Príslušný orgán štátnej správy súdov nemôže konať o neúčinnom návrhu na prešetrenie vybavenia sťažnosti, a preto krajský súd nemal inú možnosť ako sťažovateľa s týmito účinkami napadnutým prípisom oboznámiť.

V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Zároveň ústavný súd pripomína, že jednou zo základných

pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, IV. ÚS 369/08).

V posudzovanom prípade sa stala sťažnosť, ktorou sa sťažovateľ domáhal prešetrenia vybavenia svojej sťažnosti predsedom okresného súdu, vzhľadom na nezaplatenie súdneho poplatku zo zákona právne neúčinnou ešte pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, v ktorej sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať a rozhodnúť. Vzhľadom na popísanú procesnú situáciu takýto príkaz nie je objektívne možný, keďže bez právne účinnej sťažnosti na prešetrenie postupu okresného súdu pri vybavovaní sťažnosti nemožno konať a zákon výslovne ustanovuje, že v takom prípade sa sťažovateľom požadovaný úkon (prešetrenie sťažnosti) nevykoná.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým prípisom a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a základným právom na súdnu ochranu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20, čl. 21, čl. 47 a čl. 52 charty

Podľa petitu sťažovateľ namieta aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 21, čl. 47 a čl. 52 charty, avšak neuvádza žiadne skutočnosti, prostredníctvom ktorých by odôvodňoval porušenie týchto práv, a neuvádza ani žiadne argumenty k tomu, že charta je na jeho vec aplikovateľná. Bez potreby podrobenejšej analýzy ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľa sa neaplikuje právo Európskej únie, a preto ani nie je charta na túto vec aplikovateľná. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej sa jeho aplikácia v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie porušenia osobitne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa (ide o sprievodný účinok porušenia základného práva alebo slobody). Zásady vyjadrené v uvedenom článku ústavy vyjadrujú podstatu základných práv ako prirodzených práv človeka a majú univerzálny charakter. Patria k ústavným direktívam adresovaným predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov (II. ÚS 123/02, IV. ÚS 150/03). Za okolností, keď ústavný súd dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa nemohli byť porušené jeho základné práva podľa ústavy a charty, neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017